

Maciej Łuczak, Julian Jaroszewski

Wybitni trenerzy medalistów olimpijskich – absolwenci Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu

---

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna 15/2, 89-106

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Maciej ŁUCZAK*

Julian JAROSZEWSKI**

Wybitni trenerzy medalistów olimpijskich – absolwenci Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu

Streszczenie

W artykule przedstawiono sylwetki 11 wybitnych trenerów absolwentów poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego: Michała Brzuchalskiego, Janusza Czerwińskiego, Mariana Drażdżewskiego, Krzysztofa Kisiela, Pawła Kowalskiego, Tomasza Andrzeja Kryka, Sławomira Nowaka, Czesława Szulca, Wernera Urbańskiego, Marcina Witkowskiego i Aleksandra Wojciechowskiego.

Wiedza uzyskana w trakcie studiów z zakresu teorii treningu sportowego i przygotowania do uczestnictwa w zawodach sportowych pozwoliła im szkolić z sukcesami wielu reprezentantów Polski i innych krajów, tak w startach olimpijskich, jak i na mistrzostwach świata i Europy oraz w innych imprezach sportowych wysokiej rangi. Są wśród tych sportowców przedstawiciele lekkiej atletyki, pływania, żeglarstwa, kajakarstwa, wioślarstwa i piłki ręcznej.

Słowa kluczowe: biografistyka, igrzyska olimpijskie, sport

Wstęp

Inspirację do przygotowania niniejszego opracowania stanowiły sukcesy na arenie międzynarodowej wychowanków poznańskich trenerów – absolwentów Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Kompetencje i zaangażowanie szkoleniowców znacząco przyczyniły się do osiągnięć w lekkiej atletyce, wioślarstwie, kajakarstwie, żeglarstwie, pływaniu oraz piłce ręcznej.

---

* Dr hab. prof. AWF, Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, Wydział Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji, e-mail: luczak.maciej.awf@wp.pl.

** Dr, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie, Wydział Wychowania Fizycznego i Ochrony Zdrowia, e-mail: julius100@wp.pl.

Celem artykułu jest przedstawienie sukcesów trenerskich – absolwentów AWF w Poznaniu w latach 1980–2014. Były one wynikiem odpowiedniego przyswojenia wiedzy zarówno w toku studiów, jak i na kursach doszkalających oraz efektem skutecznego stosowania nabytej wiedzy w pracy szkoleniowej.

Jak dotąd ukazało się zaledwie jedno opracowanie, w którym przybliżono sylwetki wybitnych sportowców i trenerów wywodzących się z poznańskiej AWF. Jest nim monografia pod redakcją Eugeniusza Wachowskiego pt. *Wybitni trenerzy i sportowcy poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego*¹. Praca ta opublikowana została jednak w 1979 r., a od tamtej pory mury AWF w Poznaniu opuściło wielu absolwentów, którzy osiągnęli sukcesy jako zawodnicy i trenerzy. Wymienioną tematykę poruszają w publikacjach dotyczących sportu olimpijskiego i paraolimpijskiego Jerzy Eider i Paweł Eider oraz inni badacze², m.in. Kajetan Hądzelek, Michał Słoniewski, Maria Rotkiewicz, Jerzy Chełmecki, Sławomir Wilk, Ryszard Wasztyl, Teresa Ziółkowska, Marek Ordyłowski, Jerzy Gaj, Bernard Woltmann, Józef Lipiec, Renata Urban, Piotr Godlewski, Ryszard Wryk³ i Wojciech Lipoński. Zwłaszcza dwaj ostatni wnieśli istotny wkład w poszerzenie wiedzy o zawodnikach i szkoleniowcach w kraju i na świecie. R. Wryk jest autorem m.in. takich prac, jak *Początki ruchu olimpijskiego w Polsce*⁴, *Sport olimpijski w Polsce 1919–1939. Biogramy olimpijczyków*⁵, *Olimpijczycy Drugiej Rzeczypospolitej*⁶, a W. Lipoński napisał m.in. *Olimpizm dla każdego. Popularny zarys o historii, organizacji i filozofii ruchu olimpijskiego oraz Polacy na olimpiadach*⁷.

Podstawą źródłową niniejszej pracy były materiały zdeponowane w Archiwum Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, artykuły prasowe, wspomnienia, kroniki, opracowania. Szczególną wartość poznawczą miały informacje uzyskane ze zbiorów prywatnych, relacje pisemne i ustne Krzysztofa Kisiela, Aleksandra Wojciechowskiego, Wernera Urbańskiego, Mariana Drażdżewskiego, Janusza Czerwińskiego.

¹ E. Wachowski, *Wybitni trenerzy i sportowcy poznańskiej uczelni wychowania fizycznego*, Seria: „Monografie nr 155”, Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Poznań 1979, s. 52.

² Zob. J. Eider, *Olimpijczycy i paraolimpijczycy klubów sportowych województwa zachodniopomorskiego – Ateny 2004. Olympians and Paralympian's of sports clubs of the West Pomerania province – Athens 2004*, Szczecin 2004; tenże, *Olimpijczycy i paraolimpijczycy województwa zachodniopomorskiego Pekin 2008*, Szczecin 2009; J. Eider, P. Eider, *Olimpijczycy i paraolimpijczycy województwa zachodniopomorskiego Londyn 2012*, Szczecin 2012.

³ Zob. B. Woltmann, *Ryszard Wryk*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej” 2013, nr 14, s. 14–15; R. Wryk, *Początki ruchu olimpijskiego w Polsce*, Wyd. Nauka i Innowacje, Poznań 2012, s. 253; R. Wryk, *Sport olimpijski w Polsce 1919–1939. Biogramy olimpijczyków*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2006.

⁴ Zob. R. Wryk, *Początki ruchu olimpijskiego...*, s. 10.

⁵ Zob. R. Wryk, *Sport olimpijski w Polsce...*

⁶ Zob. R. Wryk, *Olimpijczycy Drugiej Rzeczypospolitej*, Wyd. Nauka i Innowacje, Poznań 2015. W opracowaniu tym R. Wryk zaprezentował 327 sylwetek zbiorowości olimpijskiej. Znajdują się w niej kariery sportowe cieszących się estymą absolwentów polskich szkół różnego typu oraz żołnierzy, podoficerów i oficerów Wojska Polskiego.

⁷ Zob. M. Łuczak, *Wojciech Lipoński*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej” 2009, nr 10, s. 9–10.

Zaprezentowani trenerzy to absolwenci wydziałów poznańskich (Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji) oraz gorzowskiego Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej. Wyszkolili medalistów mistrzostw Europy, świata oraz igrzysk olimpijskich.

Szkice sylwetek sportowych

Krzysztof Kisiel, trener chodu sportowego, absolwent 1973 r.⁸

Od 1985 r. trener Roberta Korzeniowskiego – czterokrotnego złotego medalisty igrzysk olimpijskich (na 50 km w 1996 r. w Atlancie), na 20 km i 50 km 2000 r. w Sydney; na 50 km w 2004 r. w Atenach, trzykrotnego złotego medalisty mistrzostw świata (na 50 km w Atenach w 1997 r., w Edmonton w 2001 r., w Paryżu w 2003 r.), zdobywcy brązowego medalu mistrzostw świata w Goeteborgu w 1995 r., mistrzostw świata, dwukrotnie złotego medalisty mistrzostw Europy (na 20 km w Budapeszcie w 1998 r. i na 50 km w Monachium w 2002 r.) i Pucharów Europy; srebrnego medalisty halowych mistrzostwa świata (na 5000 m w Toronto w 1993 r.), zwycięzcy Grand Prix IAAF (World Walking Challenge w 2003 r. i 2004 r.).

Krzysztof Kisiel urodził się 28 stycznia 1950 r. w Poznaniu. Jego rodzice kilkakrotnie zmieniali miejsce zamieszkania, toteż chodził do trzech szkół podstawowych: w Piaskach, Borkowie Starym i Russowie. W 1968 r. ukończył Technikum Samochodowe w Kaliszu z tytułem technika elektryka o specjalności elektroenergetyka.

Od 3 września 1968 r. pracował jako elektromonter w Kaliskiej Fabryce Pluszu i Aksamitu⁹. W latach 1969–1973 studiował na Wydziale Wychowania Fizycznego poznańskiej AWF. Tytuł magistra otrzymał na podstawie pracy *Działalność sportowa sekcji lekkiej atletyki Klubu Sportowego „Warta” Poznań w latach 1965–1970* (maszynopis, Poznań 1973, s. 116).

W 1968 r. zaczął trenować chód sportowy w KS „Calisia” w Kaliszu. W następnym roku legitymował się już II klasą sportową i dołączył do kadry okręgu juniorów w lekkiej atletyce. W 1969 r. w mistrzostwach Polski na dystansie 20 km zajął ósme miejsce (2:06,16 godz.).

Pracował w Zespole Szkół nr 14 w Kaliszu jako nauczyciel wychowania fizycznego. Pełnił funkcję prezesa Uczniowskiego Klubu Sportowego. Od 1995 r. działał w Zarządzie w Polskim Związku Lekkiej Atletyki¹⁰. Sukcesy szkolonego

⁸ Archiwum Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (dalej: A. AWF w Poznaniu), *Teczka akt personalnych Krzysztofa Kisiela*, nr dyplomu 1803.

⁹ A. AWF w Poznaniu, *Teczka akt personalnych Krzysztofa Kisiela*; Życiorys własnoręcznie napisany z 12 maja 1969 r., Promotorem pracy był doc. dr Zdobysław Stawczyk z Zakładu Lekkiej Atletyki – Instytut Wychowania Fizycznego i Sportu.

¹⁰ Zob. A. Janiak, *Rozwój lekkiej atletyki na Ziemi Kaliskiej w latach 1919–2008*, maszynopis pracy doktorskiej, Gorzów Wlkp. 2011, s. 290.

przez Kisiela Roberta Korzeniowskiego przyczyniły się do wzrostu społecznego zainteresowania chodem¹¹.

Warto dodać, że osiągnięcia Krzysztofa Kisiela są też wynikiem uczęszczania przez niego na zajęcia prowadzone przez wybitnych lekkoatletów, teoretyków i praktyków poznańskiej AWF, m.in. prof. prof. Zdobysława Stawczyka¹², Eugeniusza Wachowskiego¹³, Bogdana Poprawskiego, Janusza Ludki, Janusza Jackowskiego¹⁴. Program badań naukowych Zakładu Teorii i Metodyki Lekkiej Atletyki koncentrował się w latach 60. XX w. na poszukiwaniu związków między wynikami sportowymi a budową morfologiczną do sportu wysoko kwalifikowanego¹⁵.

Sławomir Nowak, zawodnik, a następnie trener lekkiej atletyki, absolwent 1974 r.¹⁶

Jego najśłynniejszym zawodnikiem był specjalizujący się w biegu na 800 m Kenijczyk Wilson Kipketer, zdobywca dwóch medali olimpijskich – srebrnego (2000 r.) i brązowego (2004 r.), mistrz świata na stadionie (1999 r.) i dwukrotny srebrny medalista mistrzostw świata w hali (1999, 2003 r.), mistrz Europy. Szkolona przez Sławomira Nowaka Kamila Chudzik zdobyła brązowy medal mistrzostw świata w siedmioboju (2009 r.), natomiast płotkarka Teresa Gierczak (Nowak) wywalczyła brązowy medal mistrzostw Europy (1969 r.)¹⁷. Podopieczne S. Nowaka ustanowiły 14 rekordów świata (m.in. Grażyna Rabsztyń i Zofia Bielczyk), 15 rekordów Europy i 39 Polski oraz zdobyły dziewięć medali mistrzostw globu i 13 kontynentu.

Sławomir Nowak urodził się 25 maja 1941 r. w Kutnie. Szkołę podstawową ukończył w Gdańsku-Wrzeszczu (w 1951 r.), następnie 5-letnie Technikum Wychowania Fizycznego w Gdańsku Oliwie (w 1963 r.). Zasadniczą służbę wojskową odbył w Warszawie (w latach 1961–1963). W 1964 r. przeniósł się do Warszawy. Tam 1 marca 1964 r. rozpoczął pracę w Warszawskim Klubie Sportowym „Gwardia”¹⁸. W barwach Gwardii Warszawa wywalczył mistrzostwo Polski

¹¹ *Wykład trenera chodźarzy*, „Żak Kaliski” portal akademicki, 2.01.2014 r., s. 1.

¹² Zob. Z. Stawczyk, *Z badań rozkładu tempa w chodach lekkoatletycznych na dystansach 20 i 50 kilometrów*, w: *IV Sympozjum Rola rytmów biologicznych w wychowaniu fizycznym i sporcie*, „Monografie WSWF w Poznaniu” 1973, nr 43, s. 171–177; B. Poprawski, Z. Stawczyk, *Ćwiczenia ogólnorozwojowe lekkoatlety*, „Skrypty WSWF” 1972, nr 13, s. 199.

¹³ Zob. Z. Stawczyk, K. Hoffmann, J. Jackowski i in. *Podstawowe formy pracy treningowej młodych lekkoatletów*, „Skrypty WSWF nr 9”, Poznań 1971, s. 77.

¹⁴ Zob. J. Jackowski, *Morfologiczne podstawy procesów selekcyjnych wśród młodzieży uprawiającej lekkoatletykę*, „Roczniki Naukowe WSWF w Poznaniu” 1968, z. 16, s. 15–44.

¹⁵ Zob. J. Gaj, *Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego w Poznaniu w latach 1950/1951–1972/1973*, [w:] J. Gaj (red.), *Dzieje Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (1919–1994)*, „Monografie AWF w Poznaniu” nr 312, Poznań 1996, s. 148, 150.

¹⁶ A. AWF w Poznaniu, Teczka Akt osobowych mgra Sławomira Nowaka, Nr dyplomu 596.

¹⁷ Tamże, Arkusz ewidencyjny na trenera II klasy w lekkiej atletyce.

¹⁸ A. AWF w Poznaniu, Teczka Akt osobowych mgra Sławomira Nowaka. Życiorys.

w skoku o tyczce w 1969 r., wynikiem 4,80 cm oraz brązowy medal w dziesięcioboju w 1966 r. wynikiem 6583 pkt.

Poznańską AWF ukończył 14 czerwca 1974 r. Podstawą była praca pt. *Calo-roczny trening grupy młodych tyczkarzy*¹⁹. Następnie został pracownikiem dydaktycznym Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku.

Aleksander Wojciechowski, trener reprezentacji Polski, wioślarz, waga otwarta, absolwent 1973 r.²⁰

Szkoleni przez niego wioślarze zdobyli m.in. złoty medal na igrzyskach olimpijskich w Pekinie (2008) w czwórce podwójnej (Marek Kolbowicz, Adam Korol, Michał Jeliński, Konrad Wasielewski) oraz cztery złote medale w tym samym składzie na mistrzostwach świata (2005, 2006, 2007, 2009).

Ważniejsze sukcesy sportowe podopiecznych A. Wojciechowskiego:

W mistrzostwach świata:

- złoty medal w czwórce podwójnej (Kolbowicz, Korol, Jeliński, Wasielewski) w Gifu (2005), Eton (2006), Monachium (2007), w Poznaniu (2009);
- srebrny medal w czwórce podwójnej (Kolbowicz, Korol, Sławomir Kruszkowski, Adam Bronikowski) w Sewilli (2002) i brązowy w Mediolanie (2003);
- brązowy medal w dwójce podwójnej (Kolbowicz, Korol) w Kolonii (1998);
- złoty medal w dwójce podwójnej (Wiktor Chabel, Michał Słoma) w Belgardzie (2008, Akademickie Mistrzostwa Świata).

W mistrzostwach Europy:

- złoty medal uzyskali w czwórce podwójnej (Kolbowicz, Korol, Jeliński, Wasielewski) w Montemor-o-Velho (2010);
- brązowy medal w czwórce podwójnej w Brześciu w 2009 r. (Wiktor Chabel, Michał Słoma, Piotr Licznernski, Arnold Sobczak) oraz w Płowdiv w 2011 r. (Licznernski, Chabel, Kamil Zajkowski, Wasielewski);
- srebrny w czwórce podwójnej (Adam Wicenciak, Licznernski, Dawid Grabowski, Wasielewski) w Sewilli w 2013 r.

Ponadto jego podopieczni zdobyli czwarte miejsce (czwórka podwójna: Kolbowicz, Korol, Sławomir Kruszkowski, Adam Bronikowski) na igrzyskach olimpijskich w Atenach w 2004 r. i szóste w Londynie w 2012 r. (czwórka podwójna: Kolbowicz, Korol, Jeliński, Wasielewski).

Aleksander Wojciechowski pochodzi z Poznania. Tam ukończył szkołę podstawową, a później Szkołę Rzemiosł Budowlanych nr 2 i Technikum Budowlane nr 1. W 1973 r. uzyskał tytuł magistra wychowania fizycznego na podstawie pracy pt. *Charakterystyka Mistrzostw Międzynarodowej Federacji Towarzystw Wioślarskich juniorów w latach 1968–1972*. Promotorem pracy był doc. dr Jerzy

¹⁹ Teczka Akt osobowych mgra Sławomira Nowaka.

²⁰ A. AWF w Poznaniu, Teczka Akt osobowych mgra Aleksandra Wojciechowskiego, nr dyplomu 1783.

Matynia (Zakład Sportów Wodnych, Instytut Wychowania Fizycznego i Sportu). Dokonał w niej analizy wyników międzynarodowej czołówki wioślarzy juniorów (17–18 lat). Na tle normy międzynarodowej scharakteryzował poziom konkurencji.

Pierwszy kontakt z wioślarstwem A. Wojciechowski miał w 1966 r. Wtedy rozpoczął regularne treningi w Poznańskim Towarzystwie Wioślarzy „Tryton”, gdzie w 1969 r. uzyskał I klasę sportową. Treningi zespołu początkowo prowadził trener Jerzy Cabański, a później mgr Zdzisław Okupniak²¹. Jako zawodnik A. Wojciechowski pływał na ósemce i czwórce bez sternika. Po ukończeniu studiów pracował jako nauczyciel wychowania fizycznego w szkołach poznańskich, jako trener najpierw w Poznańskim Towarzystwie Sportowym „Tryton”, a od 1982 r. w AZS AWF w Poznaniu. Współpracował z Bogdanem Gryczukiem, trenerem polskiej kadry wioślarek, przed igrzyskami w Barcelonie (1992). Od 1997 r. trenował reprezentację mężczyzn. Rok później w mistrzostwach świata (1998) Marek Kolbowicz i Adam Korol zdobyli brązowy medal w dwójce podwójnej. W 2001 r. na mistrzostwach świata przygotowywana przez A. Wojciechowskiego czwórka podwójna Korol, Kolbowicz, Adam Bronikowski, Sławomir Kruszkowski wywalczyła wicemistrzostwo (2002) i brązowy medal (2003), a na igrzyskach olimpijskich w Atenach zajęła czwarte miejsce, przegrywając o 0,07 sekundy szansę na medal. Szkolona przez niego osada czwórki podwójnej w składzie Korol, Kolbowicz, Jeliński i Wasielewski zdobyła kolejno trzy tytuły mistrza świata (2005, 2006, 2007) oraz złoty medal olimpijski w 2008 r. w Pekinie²².

Cała rodzina Aleksandra Wojciechowskiego zajmuje się wioślarstwem. Żona jest sędzią wioślarskim. Starszy syn Michał startował na igrzyskach w Sydney (8. miejsce w czwórce podwójnej), młodszy Adam to olimpijczyk z Aten (2004), a synowa Barbara (z domu Szkudlarska), żona Adama, była reprezentantką Polski w kategorii junierek²³.

Marian Drażdżewski, trener wioślarstwa, absolwent 1977 r.

Członek osad ósemek uczestniczących w mistrzostwach Europy w 1971 r. (10. pozycja) i 1973 r. (7. lokata). Reprezentował KKW Bydgoszcz. Jako zawodnik trenował z srebrnymi medalistami mistrzostw świata w dwójce bez sternika – Jerzym Brońcem i Alfonsem Ślusarskim.

Na igrzyskach olimpijskich w 1972 r. w osadzie ósemek z Jerzym Ulczyńskim, Marianem Siejkowskim, Krzysztofem Markiem, Janem Młodzikowskim, Grze-

²¹ A. AWF w Poznaniu, Teczka Akt osobowych mgra Aleksandra Wojciechowskiego, nr dyplomu 1783. Życiorys kandydata Aleksandra Wojciechowskiego. Podanie o przyjęcie na Wydział Wychowania Fizycznego Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu.

²² [http://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksander_Wojciechowski_\(trener\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksander_Wojciechowski_(trener)) [dostęp: 11.07.2016 r.].

²³ Relacja pisemna Aleksandra Wojciechowskiego z dnia 5 grudnia 2013 r.

gorzem Stellakiem, Ryszardem Giło, Sławomirem Maciejowskim, Ryszardem Kubiakiem zajął szóste miejsce. Tematem jego pracy magisterskiej była *Analiza wybranych zagadnień rocznego cyklu treningowego 1975/1976 zespołu – czwórki bez sternika WKS „Zawisza” w Bydgoszczy*²⁴.

Po zakończeniu kariery sportowej pracował jako trener. Wychował wielu reprezentantów Polski. Jego podopieczni wywalczyli w konkurencji czwórki bez sternika mężczyzn kategorii lekkiej srebrny medal na igrzyskach w Pekinie w 2008 r. (osada płynęła w składzie: Paweł Rańda, Miłosz Bernatajts, Bartłomiej Pawełczak i Łukasz Pawłowski), brązowy medal na mistrzostwach świata w Poznaniu w 2009 r. (Paweł Rańda, Miłosz Bernatajts, Łukasz Siemion i Łukasz Pawłowski) oraz srebrny medal na mistrzostwach Europy w Montemor-o-Velho w 2010 r. (Rańda, Bernatajts, Łukasz Siemion i Pawłowski). Był trenerem klubowym wioślarzy LOTTO-Bydgoscia Bydgoszcz.

Marian Drażdżewski czyta książki historyczne i popularno-naukowe. Stara się być sprawny fizycznie. W przeszłości ukończył cztery maratony biegowe. Pierwszy raz biegł w Warszawie w wieku 55 lat. Potem brał udział w maratonach w Berlinie (2002, 2003 i 2004). Obecnie oprócz wiosłowania na ergometrze wioślarskim często korzysta z roweru, odwiedzając okolice Bydgoszczy²⁵.

Marcin Witkowski, trener reprezentacji Polski w wioślarstwie, absolwent 2011 r.

Szkolone przez niego Julia Michalska i Magdalena Fularczyk w dwójkach podwójnych wywalczyły brązowy medal igrzysk olimpijskich (w Londynie w 2012 r.), złoty medal mistrzostw świata (2009 r.), cztery srebrne medale mistrzostw świata w dwójce podwójnej (w 2011 r., 2012 r. 4x, 2013 r. i 2014 r.) i dwa brązowe (w 2010 r. 4x, 2013 r. 4x) oraz mistrzostwo Europy (2014 r.), trzykrotnie wicemistrzostwo (w 2011 r. 4x, 2013, 2014 r.) i trzy brązowe medale (2013 r., 2014 r., 2014 r.), a także wiele medali młodzieżowych mistrzostw świata.

M. Witkowski wioślarstwo uprawiał w Towarzystwie Wioślarzy „Tryton” w Poznaniu w latach 1991–2001. W trakcie studiów w AWF w Poznaniu uzyskał brązowy medal akademickich mistrzostw Polski w 1998 r. Studia na Wydziale Wychowania Fizycznego poznańskiej AWF ukończył 21 czerwca 2011 r. W 2008 r. został mianowany trenerem reprezentacji olimpijskiej kobiet w wadze lekkiej – wiosł krótkich, od 2010 r. także trenerem i koordynatorem szkolenia grupy młodzieżowej – wiosł krótkich, a od 2012 r. również wiosł długich kobiet²⁶.

²⁴ „Kronika AWF Poznań 1976/1977”, z. 21. s. 121.

²⁵ Relacja pisemna Mariana Drażdżewskiego z 7.10. 2014 r.

²⁶ Relacja pisemna Marcina Witkowskiego z 5.11. 2014 r.

Michał Brzuchalski, trener kajakarstwa, absolwent 1981 r.²⁷

Szkoleni przez niego kajakarze zdobyli srebrny medal igrzysk w Barcelonie w 1992 r. (Maciej Freimut i Wojciech Kurpiewski w K2 500 m) i trzy brązowe medale (Grzegorz Kotowicz i Dariusz Białkowski w konkurencji K2 1000 m w 1992 r.), Piotr Markiewicz na igrzyskach w Atlancie w 1996 r. (w konkurencji K1 500 m), Dariusz Białkowski, Marek Witkowski, Adam Seroczyński i Grzegorz Kotowicz w Sydney w 2000 r. (w konkurencji K4 1000 m), cztery tytuły mistrza świata w 1994 r. (Maciej Freimut i Adam Wysocki w K2 200 m), w 1995 r. Piotr Markiewicz w K1 200 m i K1 500 m), w 1999 r. (Marek Twardowski i A. Wysocki w K2 500 m), siedem tytułów wicemistrzów świata i siedem brązowych medali mistrzostw świata, a także trzy tytuły mistrzów Europy, osiem tytułów wicemistrzów Europy i jeden brązowy medal tej imprezy.

W latach 2001–2005 prowadził kadrę narodową juniorów w kajakarstwie, a od 2005 r. do 2009 r. był trenerem kadry narodowej senierek w kajakarstwie. Szkolone przez niego zawodniczki zdobyły w 2008 r. wicemistrzostwo olimpijskie (Beata Mikołajczyk i Aneta Konieczna w K-2 500 m), trzy tytuły wicemistrzyń świata, dwa brązowe medale mistrzostw świata, mistrzostwo Europy w 2005 r. (Beata Mikołajczyk, Edyta Dzieniszewska, Aneta Białkowska i Iwona Pyżalska w K-4 1000 m), trzy tytuły wicemistrzyń Europy, pięć brązowych medali mistrzostw Europy.

Wiosną 2009 r. Michał Brzuchalski został trenerem kadry narodowej juniorów w kajakarstwie, a jesienią 2011 r. – kadry narodowej seniorów, odpowiedzialnym za dystans 1000 m. Kajakarstwo rozpoczął uprawiać w 1963 w Wojskowym Klubie „Zawisza” w Bydgoszczy. Jego największym sukcesem było zdobycie mistrzostwa Polski w konkurencji K-4 1000 m w 1971 r. (razem z Konradem Szalą, Henrykiem Kortasem i Lechem Wąsikowskim). Po zakończeniu kariery sportowej w 1975 r. pracował jako trener w swoim macierzystym klubie. Studia w Poznaniu ukończył w 1981 r., uzyskując tytuł zawodowy magistra sportu na podstawie pracy magisterskiej pt. *Analiza zmian cech fizycznych u młodzieży uprawiającej kajakarstwo w okresie startowym*²⁸. Pracę napisał na podstawie wykonanych badań polegających na zastosowaniu wybranych testów oraz pomiaru bezpośrednich cech fizycznych, uczniów trenujących kajakarstwo i pływani kanadyjkami²⁹.

²⁷ A. AWF w Poznaniu, Dyplom ukończenia AWF w Poznaniu Nr 4841 z dnia 16.05.1981 r.

²⁸ Tamże, Dyplom ukończenia Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu z dnia 16.05.1985 r., nr 4241. Praca magisterska, M. Brzuchalski, *Analiza zmian cech fizycznych u młodzieży uprawiającej kajakarstwo w okresie startowym*, Poznań 1981, s. 59. napisana pod kierunkiem doc. dr. Eugeniusza Wachowskiego, kierownika Zakładu Teorii Wychowania Fizycznego i Sportu.

²⁹ A. AWF w Poznaniu, *Analiza zmian cech fizycznych u młodzieży uprawiającej kajakarstwo w okresie startowym* (praca magisterska), s. 59.

Tomasz Andrzej Kryk, kajakarz, trener kajakarstwa, absolwent 1993 r.³⁰

Kajakarki i kajakarze pod jego opieką wywalczyli 44 medale – brązowy olimpijski – jeden złoty, 9 srebrnych i 9 brązowych medali mistrzostw świata, 6 złotych, 7 srebrnych i 9 brązowych medali mistrzostw Europy oraz dwa medale młodzieżowych mistrzostw Europy.

Brązowe medale w igrzyskach w Londynie (2012) w K2 na dystansie 500 m zdobyły Karolina Naja i Beata Mikołajczyk.

Medaliści mistrzostw świata seniorów:

- Przemysław Gawrych w K4 500, brązowy, Szeget – 2006 r.;
- Małgorzata Chojnacka w K2 na 1000 m, srebrny, Duisburg – 2007 r.;
- Monika Borowicz i M. Chojnacka na K4 500 m oraz Marta Walczykiewicz w K2 200 m, brązowe, Dartmouth – 2009 r.;
- M. Chojnacka w K2 1000 m, złoty; M. Walczykiewicz w K1 200 m, srebrny;
- M. Walczykiewicz i Ewelina Wojnarowska w K2 200 m, srebrny; Karolina Naja, Magdalena Krukowska, Sandra Pawełczak, Aneta Konieczna w K4 500 m, brązowy, Poznań – 2010 r.;
- M. Walczykiewicz w K1 200 m oraz K. Naja i M. Krukowska w K2 200, srebrne; B. Mikołajczyk i A. Konieczna w K2 500 m, M. Walczykiewicz, K. Naja i Ewelina Wojnarowska, A. Konieczna w K1 200 m x 4 –, brązowe, Szeged – 2011 r.;
- K. Naja w K2 200 m i w K1 200 m x 4 srebrne, i w K2 500 m brązowy; M. Walczykiewicz, Edyta Dzieniszewska i E. Wojnarowska w K1 200 x 4, srebrny; M. Walczykiewicz w K1 200 m, srebrny; B. Mikołajczyk w K2 200 m, srebrny, B. Mikołajczyk w K2 500 m i E. Dzieniszewska w K1 1000 m – brązowy, Duisburg – 2013 r.

Medaliści mistrzostw Europy:

- Małgorzata Chojnacka w K2 1000 m, srebrny w K4 500 m, brązowy; medal Monika Borowicz w K2 500 m, brązowy, Pantewedra – 2007 r.;
- M. Chojnacka w K4 1000 m, srebrny; M. Walczykiewicz w K2 200 m, srebrny, w K2 1000 m, brązowy, Mediolan – 2008 r.;
- M. Chojnacka i M. Walczykiewicz w K4 500 m, brązowe, Brandenburg – 2009 r.;
- M. Walczykiewicz w K1 200 m, srebrny; M. Walczykiewicz i E. Wojnarowska K2 500 m, brązowe, Trasona – 2010 r.;
- B. Mikołajczyk i A. Konieczna w K2 500 m, srebrne; E. Dzieniszewska w K1 1000 m, E. Wojnarowska w K1 500 m, brązowe, Belgrad – 2011 r.;
- B. Mikołajczyk i K. Naja w K2 1000 m, złote; M. Chojnacka w K1 1000 m, złoty; M. Walczykiewicz w K1 200 m, srebrny; B. Mikołajczyk i K. Naja w K2 500 m, brązowe, Zagrzeb – 2012 r.;

³⁰ Tamże, Dyplom ukończenia Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu Nr 8433 z 18.06.1993 r. i brązowy medal

- K. Naja w K2 200 m, w K2 500 m, w K2 1000 m, złote; M. Walczykiewicz w K1 200 m, złoty; B. Mikołajczyk w K2 500 m i w K2 1000 m, złote; M. Krukowska w K2 200 m, srebrny, Montemor o' Veilo – 2013 r.;
Medaliści młodzieżowych mistrzostw Europy:
- M. Walczykiewicz w K4 500 m oraz Dawid Wardowicz i Tomasz Olszewski w K4 1000 m, złote, Belgrad – 2007 r.³¹.

Ze sportem kajakowym zetknął się w KS „Energetyk” w Poznaniu w 1982 r., jako uczeń Szkoły Podstawowej nr 79. Następnie po ukończeniu Szkoły Mistrzostwa Sportowego – XIII Liceum Ogólnokształcącego studiował w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Dyplom magistra wychowania fizycznego w zakresie specjalności trenerskiej uzyskał w dniu 18 czerwca 1993 r.

Największym jego osiągnięciem sportowym jako zawodnika było wicemistrzostwo Polski juniorów w kajakarstwie w 1988 r.³². Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w KS „Posnania” w Poznaniu. Do 1995 r. pracował jako trener koordynator ds. szkolenia młodzieży w KS Posnania, a w latach 1995–1998 jako trener koordynator Makroregionu Północno- Zachodniego. Równocześnie w latach 1995–2009 zatrudniony był w Szkole Mistrzostwa Sportowego. Następnie został asystentem Zakładzie Sportów Różnych i Organizacji Obozów w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (1998–2005). W 2009 r. został trenerem kadry narodowej i olimpijskiej kobiet. Sukcesy osiągnane przez szkolone przez niego zawodniczki sprawiły, że otrzymał uprawnienia trenera klasy mistrzowskiej kajakarstwie³³.

Paweł Kowalski, trener żeglarstwa, absolwent 1993 r.

Wyszkolił dwóch brązowych medalistów igrzysk olimpijskich – Zofię Klepacką i Przemysława Miarczyńskiego (Londyn 2012 r.).

Punktowane miejsca na igrzyskach olimpijskich zajęli: w 2008 r. w Pekinie: Klepacka – siódme i Miarczyński – szesnaste; w 2004 r. w Atenach: Miarczyński – piąte, Klepacka – dwunaste; w 2000 r. – Miarczyński – ósme, Anna Gafecka – jedenaste.

Medaliści mistrzostw świata:

- złoci – P. Miarczyński (2003 r.), Z. Klepacka (2007 r.), Piotr Myszka (2010 r.);
- srebrni – P. Miarczyński (2004 r., 2007, 2010), Zofia Noceti-Klepacka, Piotr Myszka (2011 r.), Z. Noceti-Klepacka (2012 r.);
- brązowy – P. Miarczyński (2006 r.).

³¹ Zestawienia dokonano na podstawie wyników udostępnionych przez Tomasza Kryka. Tabela zawiera zestawienie rezultatów sportowych uzyskanych przez wychowanków T. Kryka w pracy z reprezentacją Polski, uczniami Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Poznaniu i Klubie Sportowym „Posnania” w Poznaniu.

³² A. AWF w Poznaniu, Dyplom ukończenia Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu Nr 8433 z 18.06. 1993 r.

³³ Życiorys przygotowany przez mgr. Tomasza Kryka w dniu 15 grudnia 2013 r. Maszynopis w posiadaniu autora.

Medaliści mistrzostw Europy:

- złoci – P. Miarczyński (2003 r., 2007 r.), Z. Noceti-Klepacka, P. Myszka (2011 r.), P. Miarczyński (2012 r.);
- srebrni – Mirosław Małek (1997 r.), P. Miarczyński (2001 r.), P. Myszka (2007 r.);
- brązowi – P. Miarczyński (2008 r.), Z. Noceti-Klepacka, P. Myszka (2010,2012). Srebrny medal Uniwersjady zdobył P. Myszka (2005 r.).

Medaliści mistrzostw świata juniorów: złoci – Mirosława Rymko (1996, 1997 r.), P. Miarczyński (1996 r.); srebrny – Jacek Frydrychowicz (1997 r.).

P. Kowalski uczył się w Szkole Podstawowej nr 71 w Poznaniu w klasie sportowej w zakresie piłki ręcznej. Następnie ukończył Technikum Energetyczne w Poznaniu i Akademię Wychowania Fizycznego w Poznaniu w 1993 r. Do 1976 r. należał do Jacht Klubu Wielkopolski w Poznaniu. P. Kowalski jako zawodnik w latach 1988–1995 należał do kadry narodowej Polskiego Związku Żeglarskiego. Był trzykrotnym mistrzem Polski seniorów w klasach Mistral i Lechner oraz trenerem kadry olimpijskiej w klasie RSX³⁴.

Werner Urbański, trener pływania, absolwent 1956 r.

Szlifywał talent sportowy Artura Wojdata – brązowego medalisty igrzysk olimpijskich w Seulu w 1988 r., 15-krotnego mistrza Polski na dystansach 50, 100, 200 i 400 m stylem dowolnym, srebrnego medalistę Mistrzostw Europy Juniorów w Splicie na dystansie 200 m stylem dowolnym, rekordzisty świata na 400 m stylem dowolnym.

Szkoleni przez Wenera Urbańskiego zawodnicy ustanawiali rekordy kraju i zdobywali tytuły mistrzów Polski (Jerzy Czapliski, Grażyna Cabaj, Marek Wiktorowski, Piotr Gaik).

Trenował zawodniczkę Klubu Sportowego MASS – Mólundal w Szwecji Christę Wallin, która zdobyła srebrny medal na igrzyskach w Barcelonie w 1992 r. w sztafecie 4×200 stylem dowolnym i złoty medal mistrzostw świata w Rzymie w 1994 r. a także Johana Setterberga, brązowego medalistę mistrzostw Europy juniorów oraz zdobywcę wiele medalu mistrzostw Szwecji.

Wenera Urbańskiego powoływano na obozy kadry narodowej i olimpijskiej w pływaniu. Opracowywał też programy szkoleniowe. Odbył staże na Węgrzech i w USA. Po powrocie ze Szwecji w 1995 r. pracował jako szef wyszkolenia sportowego w Klubie Sportowym „Posnania” w Poznaniu. Współuczestniczył w prowadzeniu specjalizacji sportowej w poznańskiej AWF. W 1999 r. powołano go do prowadzenia przygotowań olimpijskich z kadrą narodową Polski, m.in. z Otylią Jędrzejczak w składzie.

Od 2003 r. związał się szkoleniowo z zawodnikami polskiego triathlonu. Obecnie prowadzi treningi w sekcji pływackiej UAM w Poznaniu (triathlon)³⁵.

³⁴ Relacja pisemna Pawła Kowalskiego z 5.12.2015 r.

³⁵ Relacja ustna Wenera Urbańskiego z 15 października 2015 r.

Czesław Szulc, zawodnik i trener pływania, absolwent 1977 r.³⁶

W 1963 r. ukończył Zasadniczą Szkołę Samochodową w Poznaniu i pracował jako mechanik samochodowy w poznańskim Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym. Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej w 1967 r. podjął pracę w PKP. W latach 1968–1971 kontynuował naukę w Technikum Kolejowym w Poznaniu³⁷(specjalizacja – silniki spalinowe)³⁸. Studiował zaocznie na kierunku nauczycielskim Wydziału Wychowania Fizycznego AWF w Poznaniu. 14 maja 1977 r. otrzymał tytuł magistra wychowania fizycznego (nr dyplomu 2168)³⁹ na podstawie pracy magisterskiej pt. *Dynamika rozwoju wyników w pływaniu w karierze sportowej Czesława Szulca*⁴⁰.

Był zawodnikiem sekcji pływackiej Kolejowego Klubu Sportowego „Lech” w Poznaniu. Uzyskał I klasę sportową. Wielokrotnie reprezentował barwy okręgu poznańskiego oraz narodowe. W 1973 r. należał do czołowych zawodników w kraju specjalizujących się w pływaniu długodystansowym⁴¹. Równocześnie prowadził zajęcia jako instruktor pływania z najmłodszymi grupami.

Od 1976 r. pracował w Szkole Podstawowej nr 14 u boku trenerów Andrzeja Daszkiewicza, Wernera Urbańskiego i innych. Zawodnicy trenujący w tej szkole zdominowali wówczas polskie pływanie w kategorii juniorów⁴².

Od września 1977 r. do 1982 r. Czesław Szulc pracował w sekcji pływackiej Międzyszkolnego Klubu Sportowego „Iskra” w Koninie oraz jako nauczyciel pły-

³⁶ A. AWF w Poznaniu, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Dyplom ukończenia studiów przez Cz. Szulca AWF w Poznaniu z 14.05.1977 r. Studia rozpoczął w 1973 r. (nr albumu studenckiego – indeksu nr 1400). Odbył je w zakresie wychowania fizycznego.

³⁷ A. AWF w Poznaniu, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Życiorys Cz. Szulca, Poznań, 10.05. 1973 r. Zamieszkały w Poznaniu, na Oś. Wielkiego Października 10/19.

³⁸ Tamże, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Kwestionariusz osobowy Czesława Szulca.

³⁹ Tamże, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Dyplom ukończenia studiów przez Cz. Szulca w AWF w Poznaniu z 14.05.1977 r. rozpoczął w 1973 r. (nr albumu studenckiego – indeksu nr 1400). Odbył je w zakresie wychowania fizycznego.

⁴⁰ A. AWF w Poznaniu, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Opinia pracy magisterskiej Czesława Szulca. Napisał ją pod kierunkiem doc. dra Jerzego Matyni w Zakładzie Sportów Wodnych AWF w Poznaniu. Praca ta składała się z osobistych notatek autora dotyczących „realizowanego przez niego procesu startowego o kształtowania się jego wyników sportowych w latach 1960–1973. Autor zaprezentował liczbę jednostek treningowych przepłyniętych kilometrów w sezonie zimowym i letnim oraz rozwoju wyników sportowych w konkurencjach 50, 100, 200 m stylem dowolnym oraz 100 i 200 m stylem motylkowym. Autor dokonał analizy statystycznej dla której opracował 25 tabel i 5 wykresów zamieszczonych w aneksach pracy. Na podstawie analizy materiału stwierdził, że najlepsze wyniki sportowe uzyskał w 21. roku życia i po dziewięciu latach treningu wykazał związek przyrostu jakościowego i ilościowego treningu na wzrost wyników oraz stwierdził, że w 11.–12. roku kariery sportowej wyniki zaczęły ulegać pogorszeniu”.

⁴¹ A. AWF w Poznaniu, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Pismo Prezesa Poznańskiego Okręgowego Związku Pływackiego mgra Jerzego Dziecioła do Studium Zaocznego AWF w Poznaniu z dnia 15 maja 1973 r.; J. Osiegiński, *Wielkopolski sport pływacki. Wzloty i upadki*, Wyd. eMPI², Poznań 2007, s. 42.

⁴² Zob. J. Osiegiński, *Wielkopolski sport pływacki...*, s. 43.

wania klasie o poszerzonym programie wychowania fizycznego ze specjalnością pływacką w konińskiej Szkole Podstawowej nr 7. Szkolone przez niego zawodniczki uzyskały wiele medali mistrzostw Polski⁴³.

Po przeniesieniu się do Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Poznaniu trenował Rafała Szukałę (który wcześniej zaczynał pod okiem Leszka Szymkowiaka w KS „Wata” Poznań). Rafał w 1992 r. na igrzyskach w Barcelonie zdobył pierwszy w historii polskiego pływania srebrny medal olimpijski na dystansie 100 m stylem motylkowym⁴⁴.

Czesław Szulc⁴⁵ zmarł 1 maja 2011 r. w Poznaniu.

Janusz Czerwiński, trener piłki ręcznej, nauczyciel akademicki, profesor, doktor honoris causa, absolwent 1970 r.⁴⁶

Kierowana przez niego i Stanisława Majorka reprezentacja Polski w piłce ręcznej wywalczyła brązowy medal na igrzyskach olimpijskich w Montrealu w 1976 r. Szkołę podstawową ukończył w Ostrowii Mazowieckiej, średnią – w Kłodzku⁴⁷, Studium Nauczycielskie Wychowania Fizycznego w 1962 r. w Gdańsku. W 1970 r. stał się absolwentem Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu⁴⁸. Pracę doktorską (*Dynamika rozwoju sprawności ogólnej i specjalnej zawodników kadry narodowej w piłce ręcznej mężczyzn*) obronił w 1974 r. również na poznańskiej AWF, a pracę habilitacyjną – w Instytucie Kultury Fizycznej w Leningradzie w 1990 r. (*Teoretyczne i metodyczne podstawy doskonalenia systemu szkolenia piłkarzy ręcznych w Polsce*). Profesorem nadzwyczajnym został w 1996 r., a tytuł profesora zwyczajnego nauk o kulturze fizycznej uzyskał w 1998 r.⁴⁹ J. Czerwiński jest autorem ponad 250 publikacji naukowych, z których wiele wyników badań zostało wdrożonych do praktyki sportowej⁵⁰. Napisał 15 książek, których tematyka to m.in.

⁴³ Zob. M. Łuczak, *Pływanie w Koninie*, „Przegląd Koniński” 1992, nr 14, s. 10.

⁴⁴ Zob. J. Osieglowski, *Wielkopolski sport pływacki...*, s. 45.

⁴⁵ A. AWF w Poznaniu, Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Pismo Prezesa Poznańskiego Okręgowego Związku Pływackiego mgra Jerzego Dziecioła do Studium Zaocznego AWF w Poznaniu z dnia 15 maja 1973 r.

⁴⁶ Tamże, Teczka akt osobowych Janusza Czerwińskiego.

⁴⁷ Świadectwo ukończenia Liceum Felczerskiego w Kłodzku, Kłodzko 22 czerwca 1955 r.

⁴⁸ *Janusz Czerwiński – 50 lat z piłką ręczną*, Gdańsk 2012, s. 14.

⁴⁹ Zob. K. Kochanowicz, *Opinia do wniosku o nadanie godności doctora honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku prof. dr hab. Januszowi Czerwińskiemu*, [w:] *Janusz Czerwiński – doctor honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku*, Gdańsk 2003, s. 41. Jego główne zainteresowania badawcze oscylowały wokół problematyki obciążeń treningowych w rocznym cyklu szkoleniowym oraz metod treningu nowoczesnego. To ostatnie zawarł w ekspertyzie przygotowanej na zamówienie EHF *Handball – Description of the Game* (Wiedeń 1993) oraz w trzech pracach zwartych *El Balonmano: tecnica, tactica y entrenamiento* (w języku hiszpańskim, Barcelona, 1993), *Próba prognozy wyniku gry w piłkę ręczną* (Gdańsk 1995) oraz *Metodyczne i badawcze aspekty procesu wieloletniego treningu piłkarzy ręcznych* (Gdańsk 1995).

⁵⁰ Życiorys Janusza Czerwińskiego (maszynopis) w zbiorach autora.

„opracowania wielowymiarowych metod analizy techniki i taktyki, zastosowanych w treningu reprezentacji Polski w piłce ręcznej w latach 1994–1996; opracowania nowych rozwiązań zwiększających efektywność szkolenia w systemie koncepcji rozwoju piłki ręcznej; udoskonalenia doboru dzieci do gry w piłkę ręczną i opracowanie koncepcji programu szkolenia uwzględniające uwarunkowania biologiczne, wynikające z rozwoju osobniczego”⁵¹

W młodości grał w piłkę popularnie nazywaną „szmacianką” oraz w koszykówkę i piłkę ręczną w Kłodzku i Nysie, a od 1959 r. w Gdańsku. W piłkę ręczną grał w 7-osobowej drużynie w wydaniu halowym oraz w I lidze zespołów 11-osobowych drużyn. Od 1962 r. pracował jako nauczyciel w szkole podstawowej i prowadził zajęcia w Klubie Sportowym „Spójnia” w Gdańsku z grupą młodzików i juniorów (zdobył z drużyną juniorów mistrzostwo Polski w 1965 r.). W klubie tym równocześnie grał jako zawodnik. W sezonie 1964/1965 wywalczył wicemistrzostwo Polski. Od 1961 r. reprezentował Polskę w meczach międzynarodowych (15-krotnie)⁵², w tym na mistrzostwach świata w piłce ręcznej w 11-osobowej w Szwajcarii w 1963 r., gdzie zajął z zespołem czwarte miejsce. Trenerem kadry narodowej reprezentacji został w 1967 r. Pod jego kierunkiem najpierw reprezentacja Polski piłki ręcznej zajęła czwarte miejsce w mistrzostwach świata w 1974 r., rok później wywalczyła drugie miejsce w Pucharze Świata, a w 1976 r. zdobyła brązowy medal olimpijski, jedyny w narodowej historii tej dyscypliny sportu⁵³. Z polską reprezentacją pracował jako trener przez 10 lat (do 1976 r.), z zespołami Islandii – dwa lata (1976–1978) i Grecji – cztery lata (1984–1987). Trzykrotnie powierzano mu funkcję selekcjonera reprezentacji Europy w piłce ręcznej. Gdy pełnił stanowisko trenera KS „Spójnia” Gdańsk, szkolony przez niego zespół zdobył trzykrotnie tytuł mistrza Polski (w 1968 r. i 1969–1970). W 1973 r. Janusz Czerwiński uzyskał tytuł trenera klasy mistrzowskiej z zakresu piłki ręcznej.

W 1972 r. zatrudniony został w Zakładzie Zespołowych Gier Sportowych w Wyższej szkole Wychowania Fizycznego w Gdańsku. Od 1977 r. był wicedyrektorem Instytutu Sportu w Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku, następnie dziekanem Wydziału Wychowania Fizycznego (1977–1981), prorektorem ds. dydaktycznych (1987–1990), prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą (1994–1996), rektorem (1981–1984; 1996–2002), kierownikiem Katedry Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych i Sportów Walki AWF i S w Gdańsku (od 1991 r.). W latach 1997–2002 przewodniczył Konferencji Rektorów Akademickich Szkół w Polsce⁵⁴.

⁵¹ T. Riedl, *Laudacja promotorska*, [w:] *Janusz Czerwiński – doctor honoris causa*, s. 13. Życiorys Janusza Czerwińskiego (maszynopis) w zbiorach autora. W latach 90. XX w. publikował prace w kwartalniku metodycznym *Handball* (pod auspicjami EHF), którego był redaktorem do 2004 r. W latach 1993–1995 pełnił funkcję redaktora naczelnego kwartalnika metodycznego *Handball* (wydawany w Wiedniu). Wydawał też w oficynach wydawniczych Wingatte Institut (Izrael) i Instytutu Kultury Fizycznej (Kijów).

⁵² *Janusz Czerwiński – 50 lat z piłką...*, s. 14–24.

⁵³ <http://awf.gdansk.sisco.info/zalaczniki/308/Czerwinski.pdf>

⁵⁴ Życiorys Janusza Czerwińskiego (maszynopis) w zbiorach autora.

Pod jego kierunkiem 7 osób obroniło prace doktorskie. Równocześnie recenzował 10 prac habilitacyjnych i przedstawił 6 wniosków o nadanie tytułu profesora nauk o kulturze fizycznej⁵⁵.

J. Czerwiński pełnił wiele funkcji: wiceprezesa Związku Piłki Ręcznej w Polsce (1979–1984), prezesa (1988–1996), honorowego prezesa Związku Piłki Ręcznej. W 2002 r. wybrano go na stanowisko Przewodniczącego Rady Polskiej Konfederacji Sportu. W Europejskiej Federacji Piłki Ręcznej (EHF) pracował w Komisji Metodyczno-Trenerskiej.

Janusz Czerwiński otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Wychowania Fizycznego i Sportu w Kijowie w 2002 r., a rok później tym samym wyróżniła go macierzysta uczelnia. W roku 2002 nadała mu tytuł Honorowego Rektora AWF. 12 maja 2001 r. Uniwersytet Jagielloński wraz Polskim Komitetem Olimpijskim oraz redakcjami „Przeglądu Sportowego” i „Tempa” odznaczył prof. J. Czerwińskiego medalem Kalos Kagathos. Rok później Polski Komitet Olimpijski wręczył mu wyróżnienie Fair Play 2000 w kategorii „zawodnik, który zakończył karierę sportową, a wyróżnił się godnym życiem i sportowym duchem walki”.

Janusz Czerwiński otrzymał najwyższe odznaczenia Międzynarodowej Federacji Piłki Ręcznej (2002) i Europejskiej Federacji Piłki Ręcznej (EHF, 2004)⁵⁶.

Zakończenie

Należy stwierdzić, że niektórzy absolwenci Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego, a od 1972 r. Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, przejawiali uzdolnienia sportowe, kwalifikując się do kadry narodowej oraz olimpijskiej w uprawianych przez siebie dyscyplinach. Niekiedy osiągalni znaczne sukcesy na arenie międzynarodowej, kwalifikując się do finałów na igrzyskach olimpijskich.

Dzięki studiom na poznańskiej AWF uzyskali niezbędną wiedzę z zakresu teorii treningu sportowego i przygotowania do uczestnictwa w zawodach sportowych zarówno pod względem fizycznym, jak i psychologicznym. Dzięki temu szkoleni przez nich sportowcy osiągalni sukcesy w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy, pucharach świata i Europy oraz innych zawodach. Niekiedy trenerzy pracowali nie tylko z zawodnikami reprezentacji Polski, ale także z zawodnikami reprezentacji innych krajów przygotowując medalistów olimpijskich, mistrzostw świata i Europy.

Najwięcej złotych medali na igrzyskach olimpijskich zdobyli zawodnicy trenowani przez Krzysztofa Kisiela – 4 w chodzie sportowym. Wśród szkoleniowców absolwentów AWF w Poznaniu jest jedenastu, których zawodniczki i zawodnicy wywalczyli 20 medali olimpijskich (5 złotych, 5 srebrnych, 10 brązowych), w lekkiej atletyce 6 medali (4 złote, 1 srebrny i 1 brązowy), wioślarstwie 3 medale

⁵⁵ T. Riedl, *Laudacja promotorska*, [w:] *Janusz Czerwiński – doctor honoris causa ...*, s. 13.

⁵⁶ Życiorys Janusza Czerwińskiego (maszynopis) w zbiorach autora.

(1 złoty, 1 srebrny i 1 brązowy), kajakarstwie 5 medali (1 srebrny, 4 brązowe), pływaniu 3 medale (2 srebrne i 1 brązowy), żeglarskim 2 medale (2 brązowe) i piłce ręcznej jeden medal (jeden brązowy).

Bibliografia

A. Źródła

I. Źródła archiwalne

Archiwum Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu

Arkusze ewidencyjne na trenera II klasy w lekkiej atletyce.

Dyplom ukończenia Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu Nr 8433 z 18.06.1993 r.

Świadectwo ukończenia Liceum Felczerskiego w Kłodzku, Kłodzko 22 czerwca 1955 r.

Teczka akt osobowych Czesława Szulca, Dyplom ukończenia studiów przez Cz. Szulca AWF w Poznaniu z 14.05.1977 r., Kwestionariusz osobowy Czesława Szulca, Opinia pracy magisterskiej Czesława Szulca, Pismo Prezesa Poznańskiego Okręgowego Związku Pływackiego mgra Jerzego Dziecioła do Studium Zaocznego AWF w Poznaniu z dnia 15 maja 1973 r., Życiorys Cz. Szulca, Poznań, 10.05.1973 r.

Teczka akt osobowych Janusza Czerwińskiego.

Teczka akt osobowych mgr. Aleksandra Wojciechowskiego, nr dyplomu 1783. Życiorys kandydata Aleksandra Wojciechowskiego. Podanie o przyjęcie na Wydział Wychowania Fizycznego Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu.

Teczka akt osobowych mgr. Sławomira Nowaka, Nr dyplomu 596, Życiorys.

Teczka akt personalnych Krzysztofa Kisiela, nr dyplomu 1803.

Życiorys Janusza Czerwińskiego, maszynopis w zbiorach autora.

Życiorys przygotowany przez mgr. Tomasza Kryka w dniu 15 grudnia 2013 r. Maszynopis w posiadaniu autora.

II. Prasa i czasopisma

„AWF Press” 2013.

„Kronika AWF Poznań” 1976/1977.

„Przegląd Koniński” 1992.

„Żak Kaliski” 2014.

III. Relacje ustne i pisemne

Relacja pisemna Mariana Drażdżewskiego z 7.10.2014 r.

Relacja pisemna Marcina Witkowskiego z 5.11.2014 r.

Relacja ustna Wernera Urbańskiego z 15 października 2015 r.

IV. Źródła internetowe

<http://awf.gdansk.sisco.info/zalaczniki/308/Czerwinski.pdf>

[http://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksander_Wojciechowski_\(trener\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksander_Wojciechowski_(trener))

<http://www.sportowefakty.pl/inne/44837/aleksander-wojciechowski-wioslarskim-trenerem-2008-roku>. Polska Agencja Prasowa | 2008–11–08, 21:56

https://pl.wikipedia.org/wiki/Robert_Korzeniowski [dostęp: 29.01.2016].

B. Literatura

I. Publikacje

- Eider J., Eider P., *Olimpijczycy i paraolimpijczycy województwa zachodniopomorskiego Londyn 2012*, Szczecin 2012.
- Eider J., *Olimpijczycy i paraolimpijczycy klubów sportowych województwa zachodniopomorskiego – Ateny 2004. Olympians and Paralympian's of sports clubs of the West Pomerania province – Athens 2004*, Szczecin 2004.
- Eider J., *Olimpijczycy i paraolimpijczycy województwa zachodniopomorskiego – Pekin 2008*, Szczecin 2009.
- Gaj J., *Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego w Poznaniu w latach 1950/1951–1972/1973*, [w:] J. Gaj (red.), *Dzieje Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (1919–1994)*, „Monografie AWF w Poznaniu” nr 312, Poznań 1996.
- Jackowski J., *Morfologiczne podstawy procesów selekcyjnych wśród młodzieży uprawiającej lekkoatletykę*, „Roczniki Naukowe WSWF w Poznaniu” 1968, z. 16.
- Janusz Czerwiński – 50 lat z piłką ręczną, Gdańsk 2012.
- Kochanowicz K., *Opinia do wniosku o nadanie godności doctora honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku prof. dr hab. Januszowi Czerwińskiemu*, [w:] Janusz Czerwiński – doctor honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Gdańsk 2003.
- Łuczak M., *Wojciech Lipoński*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej”, Gorzów Wlkp. 2009, nr 10.
- Osięgłowski J., *Wielkopolski sport pływacki. Wzloty i upadki*, Wyd. eMPI², Poznań 2007.
- Poprawski B., Stawczyk Z., *Ćwiczenia ogólnorozwojowe lekkoatlety*, Seria: „Skrypty WSWF” 1972, nr 13.
- Riedl T., *Laudacja promotorska*, [w:] Janusz Czerwiński – doctor honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Gdańsk 2013.
- Stawczyk Z., Hoffmann K., Jackowski J. i in., *Podstawowe formy pracy treningowej młodych lekkoatletów*, „Skrypty WSWF nr 9”, Poznań 1971.
- Stawczyk Z., *Z badań rozkładu tempa w chodach lekkoatletycznych na dystansach 20 i 50 kilometrów*, w: IV Sympozjum Rola rytmów biologicznych w wychowaniu fizycznym i sporcie, „Monografie WSWF w Poznaniu” 1973, nr 43.
- Wachowski E., *Wybitni trenerzy i sportowcy poznańskiej uczelni wychowania fizycznego*, „Monografie nr 155”, Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Poznań 1979.
- Woltmann B., *Ryszard Wryk*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej”, Gorzów Wlkp. 2013, nr 14.
- Wryk R., *Olimpijczycy Drugiej Rzeczypospolitej*, Wyd. Nauka i Innowacje, Poznań 2015.
- Wryk R., *Początki ruchu olimpijskiego w Polsce*, Wyd. Nauka i Innowacje, Poznań 2012.
- Wryk R., *Sport olimpijski w Polsce 1919–1939. Biogramy olimpijczyków*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2006.

II. Prace niepublikowane

Brzuchalski M., *Analiza zmian cech fizycznych u młodzieży uprawiającej kajakerstwo w okresie startowym*, Poznań 1981.

Janiak A., *Rozwój lekkiej atletyki na Ziemi Kaliskiej w latach 1919–2008*, maszynopis pracy doktorskiej, Gorzów Wlkp. 2011.

**Prominent trainers of Olympic medalists – graduates
of the “Eugeniusz Piasecki” Academy of Physical Education
in Poznan**

Abstract

The article presents profiles of 11 notable coaches, who graduated from the Academy of Physical Education in Poznań (AWF): Michał Brzuchalski, Janusz Czerwiński, Marian Drażdżewski, Krzysztof Kisiel, Paweł Kowalski, Tomasz Andrzej Kryk, Sławomir Nowak, Czesław Szulc, Werner Urbański, Marcin Witkowski and Aleksander Wojciechowski. The knowledge gained during the study of the theory of sports training and preparation for participation in sports competitions allowed them to train successfully many representatives of Poland and other countries at the Olympic Games, World and European Championships and other events of high rank. Among those athletes there are representatives of athletics, swimming, sailing, canoeing, rowing and handball.

Keywords: biography, Olympic games, sport